

Adreça desconeguda

Homar i Fernández, equilibri fins a la tragèdia.

La Villarreal. Fins al 10 de març

Les paraules (escrites) són poderoses. Poden arribar a matar, d'una manera concreta o figurada, fortuïta o intencionada. Estem assetjats per elles i les seves conseqüències. La tecnologia ha multiplicat la seva presència i augmentat la competència. La brevetat d'una "piulada" ens ha fet oblidar el pes que té una carta. Quan Katherine Kressmann Taylor (redactora publicitària, escola de síntesi) publica el 1938 *Address unknown* (*Adreça desconeguda*), el trànsit epistolar seguia en auge. Milions de cartes deixant la seva empremta en altres tantes vides.

Homar fa una creació de contenció i serenitat interpretativa

L'efecte sorpresa del text es va trencar el 2006 amb l'estrena del recordat muntatge protagonitzat per Jordi Bosch i Ramon Madaula. Però l'impacte d'una amistat destrossada per la irrupció del nazisme es manté en la funció dirigida i interpretada per Lluís Homar, acompanyat per Eduard Fernández. Ningú no és immune a la història i molt menys dos expatriats alemanys —un jueu—, amos d'una galeria d'art a

San Francisco. L'ari decideix tornar a Alemanya en plena crisi de la República de Weimar, a les portes de l'ascensió del nacionalsocialisme. Les cartes marcaran els canvis col·lectius i la seva influència sobre els individuals. Els amics deixaran de ser-ho, fins que cadascun d'ells donarà el pas definitiu per convertir un desencontre en una tragèdia sense marxa enrere.

Es una obra que gairebé no necessita afegits escènics, que gairebé exigeix austeritat i contenció. Tot està a les cartes. Amb poc n'hi ha prou. Aquest poc que a la Villarreal es plasma en una subtil coreografia de les distàncies i en l'allunyament dels dos personatges a partir dels canvis de vestuari. No cal la introducció "casual" —com una versió lleugera de la litúrgia del sùmmum— i la llum-parany que baixa lentament del cel. El primer situa el públic en un to lleuger que després li costa deixar; el segon és una metàfora prescindible.

Una de freda i una de calenta que afecta també les interpretacions. El treball d'Homar i Fernández és equilibrat fins que la tragèdia apunta en la seva relació epistolar. Llavors Fernández es deixa anar i entra en una deriva histriònica que encaixaria millor en el perfil del "jueu empenyat" dels *Maleïts bastards* de Tarantino. Homar, en canvi, fa una creació de contenció i serenitat interpretativa, fins i tot en els moments més complexos del personatge. —*Juan Carlos Olivares*

Senzillament complicat

Círcol Maldà. Fins al 17 de febrer

Thomas Bernhard va escriure *Senzillament complicat* per al seu actor preferit, Bernhard Minetti, que la va estrenar el 1986. El títol és un oximoron que defineix aquest regal, un tant enverinat, d'un dels més grans dramaturgs del segle XX. Tan senzill com narrar en tres escenes el pas del temps a la vida d'un actor jubilat que ha superat els 70 anys i viu tancat a casa aïllat del món. I tan complicat com aconseguir que les paraules del personatge circulin amb naturalitat des de la reflexió gruixuda del present i del passat passant per les manies de l'edat o les circumstàncies quotidianes, com la captura dels ratolins que circulen pel pis. Així, amb el vell actor agenollat clavant un clau —"si em veies algú en aquesta postura", exclama d'entrada— comença un monòleg amb

criatura, la nena de nou anys, Khatarina, que li porta llet cada dimarts i divendres, i que ve a ser el seu únic contacte amb el món exterior. L'obra és l'expressió oral d'un pensament erràtic que va d'un cosa a una altra, i que lògicament també parla del teatre i de la cultura. Sobretot del seu paper en un *Ricard III* que li va donar certa fama regional.

Bernhard acota el pas del dia (de matí, cap al migdia i cap al vespre). La direcció de Moisés Maicas vol ser tan fidel que fa un fosc després de cada escena que trenca la unitat dramàtica i que es pot resoldre amb la il·luminació molt fàcilment. Josep Minguell és gat vell. El personatge l'hi escau i navega per les arrels mentals de l'actor vell amb convicció. Li manca una millor definició dels tempos, els matisos de com el present i el passat l'influeixen, de la comèdia al drama interior. Perquè a la fi l'obra té quelcom de partitura musical. Potser de Schönberg. —*Santi Fondevila*

Quartet

Teatre Akadèmia. Fins al 10 de gener

Quartet és una d'aquelles obres que no et cansaries mai de veure. Per la seva teatralitat, per la bellesa de les frases, la profunditat de les reflexions i la contundència de les paraules d'un poeta com Heiner Müller. L'obra, que se serveix de dos dels personatges de *Les amistats perilloses*, de Choderlos de Laclos, a més, permet diferents lectures. Des d'una molt sensual, animal, com la que vam veure a l'Atrium el 2011, a una altra com la que ens presenta ara el director alemany Konrad Zschiedrich que tira més cap a la comèdia. Una lectura trampa sota la qual s'amaga una reflexió sobre la naturalesa humana, sobre el joc de poder entre sexes i en què les crues expressions del poeta assoleixen una resonància especial per la precisió en la dicció.

Un espai buit amb dos miralls i dos intèrprets. Una Muntsa Alcañiz magistral és la marquesa de Merteuil, l'exmunt del

Per als amants del teatre.

vescomte de Valmont (Mingo Ràfols) i una llibertina madura que no vol renunciar als jocs sexuals. Amb una gestualitat entre l'expressionisme i l'alta comèdia, Alcañiz és qui mana. El to de comèdia s'accentua en l'elecció de Ràfols com a gran seductor, amb el blau gairebé elèctric amb què va vestit, i amb les postures efeminades de Ràfols quan els personatges bescanvien els rols. Ràfols aconsegueix el que li han encarregat i tant ell com Alcañiz donen claredat al joc teatral i a la intensitat de les motivacions últimes de dos llibertins en decadència. —*S.F.*